

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗРЫН ХАРЬЯА
ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

**ХОВД АЙМГИЙН МАНХАН СУМЫН ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН ЗАХИРАГЧИЙН
2020 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН**

Аудитын код: ХОА-2021/07/СТА-ТТЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Ховд хот
2021 он

Тэргүүлэх аудитор: Х.Болдбаатар

Утас: 70433061

Цахим хаяг: Boldbaatar.Kh @audit.gov.mn

Аудитын менежер: А.Цэцэгсүрэн

Утас: 70432545

Цахим хаяг: Tsetsegsuren.A@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: Д.Мөнхтулга

Утас: 70432545

цахим хаяг: munkhtulga.d@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

Агуулга	1
1. ТӨРИЙН АУДИТЫН САНАЛ, ДҮГНЭЛТ	2
2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН	4
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан	4
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан	5
2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	7
2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан.....	10
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	10
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан	12
3. АУДИТЫН ТАЙЛАН.....	13
3.1. Ерөнхий зүйл	13
3.2 Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй	13
3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт	13
3.4 Материаллаг байдал.....	14
3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт.....	14
3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө	14
3.5.2 Авлага.....	14
3.5.3 Бараа материал	15
3.5.4 Үндсэн хөрөнгө.....	16
3.5.5 Өр төлбөр.....	16
3.5.6 Засгийн газрын хувь оролцоо	17
3.5.10 Орлогын данс	17
3.5.11 Зардлын данс	18
3.6 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга	19
3.7 Шилэн дансны мэдээлэл	21
3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга	21
3.9 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн	22
3.10 Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал	24
4. Менежментийн захидал.....	24
4. 5.Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт	25

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагуудын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ТТЗ	Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч
ИТХ	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал
ЗД	Засаг дарга
ЭМТ	Эрүүл мэндийн төв
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч
СХС	Сум хөгжүүлэх сан
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан

1. ТӨРИЙН АУДИТЫН САНАЛ, ДҮГНЭЛТ

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
84000 Цахирагсарь баг, Жаргалант сум, Ховд
Утас: 975-70433001, Факс: 975-70433001
E-mail: khovd@audit.gov.mn

2021.03.26 № 2/176
танай _____ -ны № _____ -т

МАНХАН СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА
Т.ЛХАГВАСҮРЭН ТАНАА

АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 6 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Манхан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Аудитын гол асуудалд дурдсан алдаа, зөрчлийн үр нөлөөг эс тооцвол Манхан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл материаллаг алдаагүй, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журамд нийцүүлэн үнэн зөв, шударга толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Бусад мэдээлэл

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Бусад мэдээлэл нь засаг даргын мөрийн хөтөлбөрийн хэрэгжилт, байгууллагуудын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт, үйл ажиллагааны тайлан, төрийн үйлчилгээний хэрэгжилт зэрэг санхүүгийн ба санхүүгийн бус мэдээллийг агуулсан байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Аудитын гол асуудал

Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийг төлөвлөж батлуулахдаа олон нийтийн санал аваагүй төсөл, хөтөлбөр, арга хэмжээг баталсан, сангийн сайдын 2018 оны 228 тоот журмыг зөрчин ажил гүйлгээг санхүүжүүлсэн, гүйцэтгэгч ажлаа бүрэн гүйцэтгээгүй байхад авлагаар бүртгээгүй, өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар бичигдсэн төлбөрийн акт, зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажиллаагүй, санхүүгийн албаны даргын албан тушаалын тодорхойлолтод заасан чиг үүргээ хэрэгжүүлэн ажиллаагүй Ойгиаа нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 р зүйлийн 20.2.4-д "нягтлан бодох бүртгэл хөтөлөлт нь энэ хууль болон санхүүгийн бусад" гэж заасны дагуу хийгдсэн байгаа үүнийг үндэслэн 14 дүгээр зүйлийн

14.4.2-д "бүх хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт, авлагыг нягтлан бодох бүртгэлд заавал бүртгэнэ" Төсвийн тухай хуулийн 14-р зүйлийн 14.2.3-д "өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд төсвийг үр ашигтай удирдах, гүйцэтгэлийг хангах", 60 дугаар зүйлийн 60.3.6-д "орон нутгийн иргэдийн саналыг аваагүй, орон нутгийн төсвийн төлөлтөгөөнд тусгаж батлаагүй зардал, арга хэмжээг санхүүжүүлэхгүй байх", Сангийн сайдын 2018 оны 228 тоот тушаалын 3.11.3-д "ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээ нь хуульд заасны дагуу зураг төсөв, техник, эдийн засгийн үндэслэлтэй, байгаль орчны төлөв байдлын үнэлгээ хийгдсэн, бусад холбогдох зөвшөөрөлтэй байх", 3.1.4-д "ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээний жагсаалтад сум, дүүргийн төвөөс алслагдсан баг, хорооны иргэдийн хамгийн олон саналыг авч эрэмбэлэгдсэн хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээг заавал багтаах" гэсэн хуулийн заалтуудтай нийцэхгүй байгаа нь аудитын "Оршин байх", "Тохиолдсон байх", "Иж бүрэн байх", "Эрх бэ үүрэг", "Үнэн зөв байдал" батламж мэдээдлийг хангахгүй байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журам, зааврын дагуу үнэн зөв, шударга бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

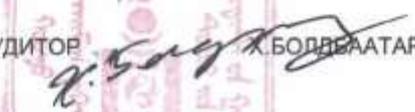
Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэж болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан нь бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Х.БОЛДБААТАР

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(төгрөгөөр)

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>555,857,829.88</u>	<u>665,118,876.36</u>
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	84,484,100.36	105,132,468.78
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	84,484,100.36	105,132,468.78
3121	Төгрөг	84,484,100.36	105,132,468.78
31211	Төрийн сангийн харилцах	84,484,100.36	105,132,468.78
33	АВЛАГА	221,562,415.21	268,880,864.05
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	740,891.86	202,346.55
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага		3,871,801.00
33400	Зээлийн хүүгийн авлага	2,725,068.00	3,406,728.45
335	Бусад авлага	37,630,437.90	38,397,997.05
3351	Байгууллагаас авах авлага	7,628,384.00	9,072,943.15
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	30,002,053.90	29,325,053.90
336	Зээлийн авлага	180,466,017.45	223,001,991.00
3361	Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлийн авлага	180,466,017.45	223,001,991.00
33612	Хувь хүмүүст олгосон зээл	180,466,017.45	223,001,991.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	242,046,114.31	284,120,343.53
351	Түүхий эд материал	46,109,588.18	60,753,712.61
35110	Тусгай зориулалттай материал	27,455,412.02	28,811,473.93
35130	Эм боох материал	18,654,176.16	31,942,238.68
354	Хангамжийн материал	195,624,526.13	223,054,630.92
35410	Бичиг хэргийн материал	638,403.00	701,100.00
35420	Аж ахуйн материал	46,368,433.00	49,448,695.85
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	813,000.00	703,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	3,749,200.00	3,718,000.00
35450	Барилгын засварын материал	258,000.00	258,000.00
35460	Хүнсний материал	22,514,163.97	25,850,911.41
35470	Бусад хангамжийн материал	121,283,326.16	142,374,923.66
35600	Мал амьтад	312,000.00	312,000.00
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	7,765,200.00	6,985,200.00
36300	Тэжээлийн нөөц	7,765,200.00	6,985,200.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>7,133,302,545.69</u>	<u>8,454,548,045.32</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	7,133,302,545.69	8,454,548,045.32
392	Биет хөрөнгө	6,952,272,970.85	8,273,868,470.54
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	6,869,730,033.99	8,443,362,119.99
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(861,275,402.01)	(1,161,670,678.81)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	271,081,162.00	276,501,162.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(196,667,112.45)	(222,113,551.11)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	608,380,825.87	781,304,430.87
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(455,460,231.75)	(509,425,111.94)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	372,721,069.43	406,124,153.93
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(245,092,157.46)	(271,920,236.66)
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	836,286,906.00	836,286,906.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	(384,452,183.64)	(449,084,200.68)
39213	Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	25,710,730.00	25,710,730.00
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	6,850,000.00	6850000.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(390,000.00)	(2,038,333.39)
39217	Ном	104,849,330.87	113,981,080.34
393	Биет бус хөрөнгө	181,029,574.84	180,679,574.78

**Манхан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит**

39301	Программ хангамж	4,425,000.00	4,485,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(3,065,625.16)	(3,475,625.22)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	179,670,200.00	179,670,200.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>7,689,160,375.57</u>	<u>9,119,666,921.68</u>
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	<u>10,837,882.49</u>	<u>1,524,622.64</u>
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	10,837,882.49	1,524,622.64
413	Өглөг	10,837,882.49	1,524,622.64
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	1,191,494.00	682,847.35
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	50,000.00	-
4136	Бусад өглөг	9,596,388.49	841,775.29
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	8,751,912.49	7,868.44
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	844,476.00	833,906.85
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>7,678,322,493.08</u>	<u>9,118,142,299.04</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	7,678,322,493.08	9,118,142,299.04
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	3,452,520,878.39	3,452,520,878.39
51101	Өмч: - төрийн	3,452,520,878.39	3,452,520,878.39
512	Хуримтлагдсан үр дүн	2,029,709,577.94	3,469,529,383.90
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	2,195,631,090.17	2,029,309,577.94
51220	Тайлант үеийн үр дүн	(165,921,512.23)	1,440,219,805.96
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	2,196,092,036.75	2,196,092,036.75
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	<u>7,689,160,375.57</u>	<u>9,119,666,921.68</u>

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	3,726,556,663.27	4,985,827,021.50
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	62,645,707.65	80,390,777.02
110	Орлогын албан татвар	38,203,357.65	71,959,775.02
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	38,203,357.65	71,959,775.02
110002	Үйл ажиллагааны орлого	2,842,000.00	19,531,894.50
110003	Хөрөнгийн орлого	21,047,937.85	21,329,420.82
110008	Шууд бус орлого	14,313,419.80	31,098,459.70
113	Хөрөнгийн албан татвар	2,674,000.00	3,000,000.00
113002	Бууны албан татвар	2,674,000.00	3,000,000.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	21,768,350.00	5,431,002.00
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	3,207,150.00	3,080,304.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	1,605,150.00	1,305,304.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр		500,000.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	1,602,000.00	1,275,000.00
1181	Газрын төлбөр	-	687,698.00
118101	Газрын төлбөр		687,698.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	18,561,200.00	1,663,000.00
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	5,000.00	
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	16,801,200.00	
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	400,000.00	433,000.00
118204	Байгалийн ургамлын нөөц ашигласны төлбөр	1,355,000.00	1,230,000.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	275,360,184.62	1,878,085,506.38
120	Нийтлэг татварын бус орлого	275,360,184.62	1,878,085,506.38
120003	Торгуулийн орлого	27,338,340.60	54,804,500.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	247,840,644.02	1,813,281,006.38
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	8,105,000.00	6,860,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	5,899,070.00	4,739,662.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	233,836,574.02	1,801,681,344.38
120009	Бусад орлого	181,200.00	10,000,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	3,388,550,771.00	3,027,350,738.10

**Манхан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит**

1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,600,591,700.00	1,905,522,800.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,600,591,700.00	1,905,522,800.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	58,322,667.00	97,351,338.10
131103	ЗГНХ,ЗДНХХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		67,209,291.10
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	35,013,322.00	23,957,947.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	23,309,345.00	6,184,100.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,688,962,368.00	981,835,300.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	793,141,600.00	
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	731,761,000.00	852,815,100.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	164,059,768.00	129,020,200.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	40,674,036.00	42,641,300.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	40,674,036.00	42,641,300.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	3,890,887,300.03	3,546,121,415.54
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,890,887,300.03	3,546,121,415.54
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	3,066,178,204.03	3,343,861,196.43
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,605,480,298.30	1,885,686,040.42
210101	Үндсэн цалин	1,529,598,923.36	1,583,060,365.95
210102	Нэмэгдэл	387,991.00	213,000,162.47
210104	Урамшуулал	75,454,139.00	89,625,512.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	39,244.94	
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	202,266,050.23	238,813,152.98
210201	Тэтгэврийн даатгал	138,894,824.76	163,193,637.99
210202	Тэтгэмжийн даатгал	16,310,024.54	19,282,483.63
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	12,942,567.58	15,326,926.13
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,131,481.95	3,631,383.85
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	30,987,151.40	37,378,721.38
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	323,024,631.86	352,252,578.60
210301	Гэрэл, цахилгаан	21,535,899.86	15,819,078.60
210302	Түлш, халаалт	297,923,530.00	332,527,500.00
210303	Цэвэр, бохир ус	3,565,202.00	3,906,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	204,799,805.72	148,189,939.00
210401	Бичиг хэрэг	10,417,630.00	8,993,743.00
210402	Тээвэр, шатахуун	43,884,246.05	45,372,146.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,894,100.00	5,310,700.00
210404	Ном, хэвлэл	340,478.00	160,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	185,600.00	433,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	9,929,248.00	4,572,092.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	4,937,603.67	3,475,100.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	130,210,900.00	79,873,158.00
2105	Нормативт зардал	135,695,192.35	96,133,343.69
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	35,050,870.49	34,083,090.48
210502	Хоол, хүнс	98,097,571.86	57,728,153.21
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,546,750.00	4,322,100.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	6,740,950.00	4,553,300.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	352,000.00	379,000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	65,000.00	204,100.00
210604	Урсгал засвар	6,323,950.00	3,970,200.00
2107	Томилолт, зочны зардал	10,460,794.00	4,777,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	10,460,794.00	4,777,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	44,911,099.00	33,268,365.00

Манхан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	42,532,275.00	30,553,376.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, Манханлэл тогтоох	838,830.00	1,359,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ		274,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	286,320.00	187,600.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	7,674.00	18,890.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	108,000.00	333,200.00
210807	Газрын төлбөр	138,000.00	26,189.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	1,000,000.00	516,110.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	532,799,382.57	580,187,476.74
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	78,366,416.43	94,236,274.40
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	7,730,887.30	11,876,177.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	446,702,078.84	474,075,025.34
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	824,709,096.00	202,260,219.11
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	31,567,496.00	65,880,824.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	31,112,496.00	18,585,124.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж		46,715,700.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	455,000.00	580,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	793,141,600.00	-
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	793,141,600.00	
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	-	136,379,395.11
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		126,111,795.11
213505	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд хийсэн санхүүжилт		10,267,600.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	(164,330,636.76)	1,439,705,605.96
145	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН	-	514,200.00
145002	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны олз		514,200.00
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	1,590,875.47	-
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	1,590,875.47	
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	(1,590,875.47)	514,200.00
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	(165,921,512.23)	1,440,219,805.96

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	3,563,614,874.80	3,241,552,043.12
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	62,645,707.65	80,390,777.02
110	Орлогын албан татвар	38,203,357.65	71,959,775.02
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	38,203,357.65	71,959,775.02
110002	Үйл ажиллагааны орлого	2,842,000.00	19,531,894.50
110003	Хөрөнгийн орлого	21,047,937.85	21,329,420.82
110008	Шууд бус орлого	14,313,419.80	31,098,459.70
113	Хөрөнгийн албан татвар	2,674,000.00	3,000,000.00
113002	Бууны албан татвар	2,674,000.00	3,000,000.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	21,768,350.00	5,431,002.00
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	3,207,150.00	3,080,304.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	1,605,150.00	1,305,304.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр		500,000.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	1,602,000.00	1,275,000.00
1181	Газрын төлбөр	-	687,698.00
118101	Газрын төлбөр		687,698.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	18,561,200.00	1,663,000.00
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	5,000.00	

**Манхан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит**

118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	16,801,200.00	
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	400,000.00	433,000.00
118204	Байгалийн ургамлын нөөц ашигласны төлбөр	1,355,000.00	1,230,000.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	106,393,751.15	134,210,528.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	106,393,751.15	134,210,528.00
120003	Торгуулийн орлого	27,338,340.60	54,804,500.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	78,874,210.55	69,406,028.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	59,292,810.55	6,860,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	120,000.00	62,546,028.00
1200043	Урьд оны үлдэгдэлээс санхүүжих	19,461,400.00	
120009	Бусад орлого	181,200.00	10,000,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	3,394,575,416.00	3,026,950,738.10
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,600,591,700.00	1,905,522,800.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,600,591,700.00	1,905,522,800.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	58,322,667.00	96,951,338.10
131103	ЗГНХ,ЗДНХ,Хөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	29,891,652.00	67,209,291.10
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	5,121,670.00	23,557,947.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	23,309,345.00	6,184,100.00
131106	Төсвийн урамшуулал		
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,688,962,368.00	981,835,300.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	793,141,600.00	
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	731,761,000.00	852,815,100.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	164,059,768.00	129,020,200.00
1330	Төсвийн захирагчдаас	6,024,645.00	-
133002	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	6,024,645.00	
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	40,674,036.00	42,641,300.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	40,674,036.00	42,641,300.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	3,328,433,189.00	3,004,286,646.70
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,328,433,189.00	3,004,286,646.70
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,500,672,944.00	2,797,035,383.59
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,603,122,700.00	1,877,943,979.14
210101	Үндсэн цалин	1,189,173,343.00	1,305,984,545.31
210102	Нэмэгдэл	279,236,557.00	428,069,333.83
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	6,600,000.00	6,600,000.00
210104	Урамшуулал	86,307,900.00	104,267,000.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	41,804,900.00	33,023,100.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	200,694,115.00	244,577,291.60
210201	Тэтгэврийн даатгал	136,569,415.00	171,536,964.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	16,031,100.00	17,928,666.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	12,824,900.00	15,144,899.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,206,200.00	3,562,957.60
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	32,062,500.00	36,403,805.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	323,389,700.00	356,449,367.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	21,322,467.00	18,357,210.00
210302	Түлш, халаалт	297,016,033.00	333,181,100.00
210303	Цэвэр, бохир ус	5,051,200.00	4,911,057.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	58,987,670.00	60,390,694.75
210401	Бичиг хэрэг	7,859,300.00	7,585,900.00
210402	Тээвэр, шатахуун	37,834,070.00	42,046,190.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,603,589.00	5,575,200.00
210404	Ном, хэвлэл	596,411.00	140,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	3,323,800.00	2,651,200.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,770,500.00	2,392,204.75

Манхан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

2105	Нормативт зардал	153,930,326.00	104,351,345.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	41,890,000.00	38,649,480.00
210502	Хоол, хүнс	105,188,480.00	59,129,465.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	6,851,846.00	6,572,400.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	8,178,100.00	1,698,600.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,120,200.00	
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	300,000.00	250,000.00
210604	Урсгал засвар	6,757,900.00	1,448,600.00
2107	Томилолт, зочны зардал	10,526,400.00	4,777,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	10,526,400.00	4,777,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	51,525,300.00	38,428,965.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	48,773,500.00	35,606,176.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, Манханлэл тогтоох	1,033,800.00	1,359,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ		300,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	290,000.00	187,600.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	30,000.00	25,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	260,000.00	425,000.00
210807	Газрын төлбөр	138,000.00	26,189.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	1,000,000.00	500,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	90,318,633.00	108,418,141.10
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	81,900,638.00	95,019,971.10
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	8,417,995.00	13,398,170.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	827,760,245.00	207,251,263.11
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	28,594,000.00	67,000,068.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	27,919,000.00	19,204,368.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж		46,715,700.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	675,000.00	1,080,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	799,166,245.00	3,871,800.00
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	793,141,600.00	
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	6,024,645.00	3,871,800.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	-	136,379,395.11
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		126,111,795.11
213504	Хөрөнгийн		10,267,600.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	235,181,685.80	237,265,396.42
	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	133,090,700.00	119,117,028.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	133,090,700.00	119,117,028.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	133,090,700.00	119,117,028.00
220001	Барилга байгууламж	72,560,900.00	15,794,450.00
221001	Их засвар	15,000,000.00	10,285,350.00
222001	Тоног төхөөрөмж	-	23,234,168.00
223001	Бусад хөрөнгө	42,650,000.00	58,403,360.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	2,879,800.00	11,399,700.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	(133,090,700.00)	(119,117,028.00)
	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	42,380,150.00	97,500,000.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	42,380,150.00	97,500,000.00
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	(42,380,150.00)	(97,500,000.00)
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	59,710,835.80	20,648,368.42
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	24,773,264.56	84,484,100.36
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	84,484,100.36	105,132,468.78

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	3,452,520,878.39	2,196,171,396.75	2,194,769,421.18	7,843,461,696.32
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	861,668.99	861,668.99
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	3,452,520,878.39	2,196,171,396.75	2,195,631,090.17	7,844,323,365.31
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	-	(79,360.00)	-	(79,360.00)
C07	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(165,921,512.23)	(165,921,512.23)
C08	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	3,452,520,878.39	2,196,092,036.75	2,029,709,577.94	7,678,322,493.08
D01	2020 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	3,452,520,878.39	2,196,092,036.75	2,029,709,577.94	7,678,322,493.08
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	(400,000.00)	(400,000.00)
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	3,452,520,878.39	2,196,092,036.75	2,029,309,577.94	7,677,922,493.08
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	1,440,219,805.96	1,440,219,805.96
D09	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	3,452,520,878.39	2,196,092,036.75	3,469,529,383.90	9,118,142,299.04

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

(төгрөгөөр)

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	3,153,486,500.00	2,989,462,792.49
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,923,899,300.00	2,782,267,454.49
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,850,314,600.00	2,715,267,386.49
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,931,168,400.00	1,867,588,979.14
210101	Үндсэн цалин	1,318,007,100.00	1,295,629,545.31
210102	Нэмэгдэл	469,271,200.00	428,069,333.83
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	6,600,000.00	6,600,000.00
210104	Урамшуулал	104,267,000.00	104,267,000.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	33,023,100.00	33,023,100.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	260,707,500.00	244,577,291.60
210201	Тэтгэврийн даатгал	183,460,900.00	171,536,964.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	19,311,600.00	17,928,666.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	15,449,200.00	15,144,899.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,862,000.00	3,562,957.60
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	38,623,800.00	36,403,805.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	362,327,800.00	356,449,367.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	21,940,200.00	18,357,210.00
210302	Түлш, халаалт	333,896,200.00	333,181,100.00
210303	Цэвэр, бохир ус	6,491,400.00	4,911,057.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	62,309,500.00	60,472,844.75
210401	Бичиг хэрэг	7,599,100.00	7,585,900.00
210402	Тээвэр, шатахуун	42,684,500.00	42,568,340.00

**Манхан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит**

210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,496,400.00	5,575,200.00
210404	Ном, хэвлэл	639,400.00	140,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,777,600.00	2,651,200.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,112,500.00	1,952,204.75
2105	Нормативт зардал	133,916,800.00	101,498,585.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	36,604,600.00	35,796,720.00
210502	Хоол, хүнс	90,187,100.00	59,129,465.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	7,125,100.00	6,572,400.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	7,511,700.00	5,698,600.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	4,000,000.00	4,000,000.00
210602	Тавилга	300,000.00	250,000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	3,211,700.00	1,448,600.00
2107	Томилолт, зочны зардал	7,686,000.00	4,777,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	7,686,000.00	4,777,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	36,629,200.00	35,004,989.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	33,473,200.00	32,182,200.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, Манханлэл тогтоох	1,359,000.00	1,359,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	300,000.00	300,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	370,000.00	187,600.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	55,000.00	25,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	425,000.00	425,000.00
210807	Газрын төлбөр	147,000.00	26,189.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	500,000.00	500,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	48,057,700.00	39,199,730.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	25,869,800.00	25,801,560.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	22,187,900.00	13,398,170.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	73,584,700.00	67,000,068.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	73,584,700.00	67,000,068.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	25,539,000.00	19,204,368.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	46,715,700.00	46,715,700.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,330,000.00	1,080,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	132,756,800.00	107,717,328.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	132,756,800.00	107,717,328.00
220001	Барилга байгууламж	16,900,000.00	15,794,450.00
221001	Их засвар	32,500,000.00	10,285,350.00
222001	Тоног төхөөрөмж	24,541,800.00	23,234,168.00
223001	Бусад хөрөнгө	58,815,000.00	58,403,360.00
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	96,830,400.00	99,478,010.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	96,830,400.00	99,478,010.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	3,153,486,500.00	2,977,183,350.49
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,905,522,800.00	1,779,411,004.89
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,905,522,800.00	1,779,411,004.89
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,099,712,200.00	1,084,529,517.60
132001	Орон нутгийн төсвөөс	970,692,000.00	955,509,317.60
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	129,020,200.00	129,020,200.00
1340	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	42,641,300.00	42,641,300.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	42,641,300.00	42,641,300.00
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	105,610,200.00	70,601,528.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	8,105,000.00	6,860,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	97,230,400.00	63,741,528.00
1200043	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	274,800.00	
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		48,005,334.10
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		35,725,892.10
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	1236	1262
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	7	7
610001	Төсвийн байгууллага	7	7

Манхан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	167	167
620001	Удирдах ажилтан	15	15
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	101	101
620003	Үйлчлэх ажилтан	43	43
620004	Гэрээт ажилтан	8	8
63	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО (ЖИЛИЙН ДУНДЖААР)	921	921
630	ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬД СУРАЛЦАГЧИД	771	771
630001	Төрийн өмчит ЕБС	771	771
631	СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГА	150	150
631001	Төрийн өмчит СӨБ байгууллага	150	150
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	167	167
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	9	9
650004	СӨБ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч (ТҮБД)	67	67
650006	Соёл урлагийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮСУ)	10	10
650008	Эрүүл мэндийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮЭМ)	20	20
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	44	44
650010	Гэрээт ажилтан	8	8
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	9	9

4.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

(төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	61,374,867.00	97,351,338.10
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	61,374,867.00	97,351,338.10
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	55,350,222.00	92,385,187.10
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	-	10,355,000.00
210101	Үндсэн цалин	-	10,355,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	590,070.00	603,900.00
210402	Тээвэр, шатахуун	158,070.00	163,900.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	432,000.00	440,000.00
2105	Нормативт зардал	3,783,600.00	2,852,760.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	3,783,600.00	2,852,760.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	-	5,000,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	-	5,000,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,526,100.00	3,423,976.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,526,100.00	3,423,976.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	48,450,452.00	70,149,551.10
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	48,170,452.00	70,149,551.10
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн даллага хийх	280,000.00	
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	6,024,645.00	4,966,151.00
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	6,024,645.00	4,966,151.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	58,322,667.00	97,351,338.10
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	58,322,667.00	97,351,338.10
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	29,891,652.00	67,209,291.10
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	5,121,670.00	23,957,947.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	23,309,345.00	6,184,100.00
IV	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	(3,052,200.00)	
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	3,052,200.00	-
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-

3. АУДИТЫН ТАЙЛАН

3.1. Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-т заасны дагуу Манхан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүн, дүгнэлтийг төсвийн төвлөрүүлэн захирагч, Засаг дарга Т.Лхагвасүрэн танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд үйлчлүүлэгчийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтын системд хийсэн үнэлгээний тойм, аудитын явцад илрүүлсэн зүйлс, гаргасан шийдлүүд, анхаарал хандуулахуйц залруулаагүй материаллаг болон материаллаг бус алдаа зөрчил Манхан аудитын үр дүнгийн талаарх тайлбар, тодруулга, аудитын санал дүгнэлтийн хэлбэр, түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан тэмдэглэв.

Аудитын дүнд үндэслэсэн ОНХС-гийн хөрөнгийг батлуулж зарцуулахдаа Сангийн сайдын холбогдох журмуудыг зөрчдөг байдлыг таслан зогсоох, орлогын бүртгэл, анхан шатны баримтын бүрдүүлэлттэй холбоотой зөвлөмжүүдийг Менежментийн захидалд тусгасан болно.

Аудитыг 2021 оны 03 дугаар сарын 19-нээс 2021 оны 03 дугаар сарын 23-ны хооронд гүйцэтгэж, аудитын тайланг 2021 оны 03 дугаар сарын 24-ны өдөр эцэслэн баталгаажуулж, төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид хүргүүлэхээр төлөвлөн, Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор Д.Мөнхтулга нар гүйцэтгэв.

Манхан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Төрийн аудитын газарт 2021 оны 03 дугаар сарын 09-ний өдрийн 1/106 тоот албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

Манхан сумын засаг дарга нь Монгол улсын Үндсэн хууль болон УИХ, Засгийн газраас гарч буй хууль тогтоомжид нийцүүлэн төрийн үйлчилгээг ард иргэдэд чанартай ил тод, тэгш хүргэж ажилгүйдэл, ядуурлыг бууруулан, хувь хүмүүс өрх гэрүүдэд өөрийгөө тэтгэн хөгжүүлэхэд нь дэмжлэг үзүүлэх, тэдний бие бялдар, сэтгэл зүйн сайн сайхан байдлыг хамгаалах гэсэн эрхэм зорилгын дор үйл ажиллагааны чиглэл зорилгоо тодорхойлон ажиллажээ.

Дээрх эрхэм зорилгынхоо хүрээнд дор дурдсан үйл ажиллагааны стратегийн зорилтыг хэрэгжүүлэхээр тодорхойлсон байна. Үүнд:

- Аймгийн засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хүрээнд сумынхаа эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийг эрчимжүүлж, байгаль орчин, бизнест ээлтэй ногоон хөгжлийн бодлого хэрэгжүүлэх
- Төрийн үйлчилгээг чанарын шинэ шатанд гаргаж, ард иргэдийнхээ амьдрах орчныг сайжруулах, аж амьдралыг дээшлүүлэх олон талт үйл ажиллагаа явуулах

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт

Манхан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

Ховд аймгийн Засаг даргын дэргэдэх санхүү, дотоод аудитын албанаас 2020 онд Манхан сумын ТТЗ-ын санхүүгийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийгдээгүй байна.

Манхан сумын ТТЗ-ын үндсэн үйл ажиллагаа, санхүүгийн дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд Дунд гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн шатанд дахин хянахад үр нөлөөтэй гэж үзлээ.

3.4 Материаллаг байдал

Аудитыг төлөвлөх үе шатны материаллаг байдлын түвшнийг Б201, аудитыг гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлын түвшнийг В401 маягтаар тус тус баримтжуулан баталгаажуулав.

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт орлогыг сонгож, эрсдэлийн түшинг “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 1 хувиар тогтоов.

Энэ нь материаллаг байдлыг үнэ цэнэ талаас нь авч үзэхийн тулд санхүүгийн тайлангийн хамгийн чухал хэсгүүд болох нийт орлогыг /өөрийн орлого, төсвийн санхүүжилт, татвар болон татварын бус орлог/-ыг сонгон авч үзлээ.

Төлөвлөлтийн үе шатанд 2019 оны жилийн эцсийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангаас тооцсон бол гүйцэтгэлийн үе шатанд 2020 оны жилийн эцсийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн нийт орлогын 4986341.2 мянган төгрөгөөс 1 хувиар тооцож 49863.4 мянган төгрөгөөр материаллаг байдлыг тооцсон болно.

3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт

3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 84484.1 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 105132.5 мянган төгрөг болж 20648.4 мянган төгрөгөөр буюу 24.4 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1: Мөнгөн хөрөнгө

мянган төгрөг

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
ОНХС	274.9	27831.9	27557.0	10024.4
СХС	47730.4	7893.9	-39836.5	-83.5
Төрийн сан	36478.8	69406.7	32927.9	90.3
Дүн	84484.1	105132.5	20648.4	24.4

Эх сурвалж: Манхан сумын ТТЗ-ын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлд байгаа 105132.5 мянган төгрөг нь Төрийн сангийн харилцах дансанд байгаа мөнгөн хөрөнгө байна.

3.5.2 Авлага

Авлага дансны эхний үлдэгдэл 221562.4 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 268880.8 мянган төгрөг болж 47318.4 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 2: Авлагын үлдэгдэл

мянган төгрөг

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	740.9	202.3	-538.6
Байгууллагаас авах авлага	7628.4	9072.9	1444.5
Хувь хүмүүсээс авах авлага	30002.0	29325.1	-676.9
Зээлийн хүүгийн авлага	2725.1	3406.7	681.6
Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлийн авлага	180466.0	223002	42536

татаас санхүүжилтийн авлага		3871.8	3871.8
Дүн	221562.4	268880.8	47318.4

Эх сурвалж: Манхан сумын ТТЗ-ын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Авлагын үлдэгдэлд олон жилийн насжилттай 252327.1 мянган төгрөгийн дараах авлага байна.

Нийт авлагын дийлэнхийг сум хөгжүүлэх сангийн зээл, зээлийн хүүгийн авлага эзэлж байгаа бөгөөд оны эхэнд 180466.0 мянган төгрөгийн зээлийн авлагын үлдэгдэлтэй байсан ба тайлант 97500.0 мянган төгрөгийн зээл олгож, 58446.0 мянган төгрөгийн зээл, зээлийн хүү эргэн төлөгдөж, оны эцэст 223002.0 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй гарсан байна.

Сум хөгжүүлэх сангаас 2017-2019 онуудад олгосон 35 зээлдэгчийн 142685.8 мянган төгрөгийн зээлийн авлага нь хэвийн төлөгдөж, 2011-2016 онуудад олгосон 19 иргэнтэй холбогдох 83722.9 мянган төгрөгийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн авлага сангийн эргэцийг удаашруулж, хөрөнгийн үр өгөөжийг бууруулж байна. Тухайн хугацаа хэтэрсэн 18 иргэнтэй холбогдох авлагыг 2020 оны 4 дүгээр сарын 17-ны өдөр шүүх, хяналтын байгууллагад шилжүүлж ажилласан байна.

ОНХС-гийн авлагад бүртгэлтэй хашааны авлагын эхний үлдэгдэл 28725.1 мянган төгрөгөөс тайлант онд 4100.0 мянган төгрөгийн авлагыг барагдуулж 4700.0 мянган төгрөгийг хашааны зээлийг нэмж олгон 29325.1 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

Аудитын илрүүлэлт:

- ОНХС-гийн авлагыг тайлант онд 600.0 мянган төгрөгөөр дутуу бүртгэсэн зөрчил илэрлээ.

3.5.3 БАРАА МАТЕРИАЛ

Бараа материалын эхний үлдэгдэл 242046.1 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 284120.3 мянган төгрөг болж 42074.2 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 3: Бараа материалын үлдэгдэл

мянган төгрөг

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Тусгай зориулалтын материал	27455.4	28811.5	1356.1
Эм боох материал	18654.2	31942.2	13288.0
Бичиг хэргийн материал	638.4	701.1	62.7
Аж ахуйн материал	46368.4	49448.7	3080.3
Сэлбэг хэрэгсэл	813	703	-110.0
Түлш, шатах тослох материал	3749.2	3718	-31.2
Барилгын засварын материал	258	258	0.0
Хүнсний материал	22514.2	25850.9	3336.7
Бусад хангамжийн материал	121283.3	142374.9	21091.6
Мал амьтад	312	312.0	0.0
Дүн	242046.1	284120.3	42074.2

Эх сурвалж: Манхан сумын ТТЗ-ын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

ЕБС –ийн бараа материалын дансны үлдэгдэл 139965.27 мянган төгрөг болж 12828.91 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант онд эм, ариутгалын бодис болон ажилчдын нормын хувцас, хүнс нөөцөлж авсан байгаа нь нөлөөлж байна.

Хүүхдийн цэцэрлэгийн бараа материалын дансны үлдэгдэл 53358.4 мянган төгрөг болж 28245.7 мянган төгрөгөөр буурсан нь тайланд онд бусад хангамжийн материал 16919.7, аж ахуйн материал 2704.9 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэнтэй холбоотой байна.

Засаг даргын Тамгын газрын бараа материалын дансны үлдэгдэл 28245.7 мянган төгрөг болж 2313.1 мянган төгрөгөөр буурсан нь тайлант онд 2337.1 мянган төгрөгийн аж ахуйн материал акталсантай холбоотой байна.

Эрүүл мэндийн төвийн бараа материалын дансны үлдэгдэл 53585.6 мянган төгрөг болж 12952.9 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант онд Ковид-19 цар тахалтай холбоотой эм болон бусад хангамжийн материал нөөцөлсөнтэй холбоотой байна.

Соёлын төвийн бараа материал дансны үлдэгдэл 3330.9 мянган төгрөг болж өмнөх оноос 707.1 мянган төгрөгөөр буюу 17.5 хувиар буурсан байна. Тайлант онд 5325.6 мянган төгрөгийн бараа материал худалдан авч 6032.8 мянган төгрөгийн бараа материалыг үйл ажиллагаандаа зарцуулсантай холбоотой байна.

Аудитын илрүүлэлт:

- ЕБС нь 2019 оны эцсийн үлдээдлийг бусдад зарж борлуулахдаа 3591.5 мянган төгрөгийн махны үлдээдлийг цаашид ашиглах боломжгүй гэж акталсан байна.
- Хүүхдийн цэцэрлэг нь цэцэрлэгийн өргөтгөлийн барилгын нээлттэй холбоотойгоор 1658.2 мянган төгрөгийн хүүхдийн хүнсний материалыг зориулалт бусаар зарцуулсан байна.
- ЕБС нь 2019 оны сүүлээр нөөцөлсөн махыг бусдад зарж борлуулахдаа 3190.6 мянган төгрөгийн махыг хэнд зарсан нь тодорхой бус мөнгөн хөрөнгийг төсөвт бүрэн төвлөрүүлээгүй байна.

Дээрх алдаа зөрчлийг төсвийн шууд захирагч нарын тайланд тусган шийдвэрлэснийг Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч дотоод хяналт хэрэгжүүлэн ажиллах шаардлагатай байна.

3.5.4 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 9279705.2 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 11074275.8 мянган төгрөг болж 1794570.6 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт № 4. Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	/мянган төгрөг/	
			Өсөлт (+), Бууралт (-)	
Барилга байгууламж, орон сууц	6869730	8,443,362.1	1,573,632.1	
Тээврийн хэрэгсэл	271081.2	276,501.2	5,420.0	
Машин тоног төхөөрөмж	608380.8	781,304.4	172,923.6	
Тавилга эд хогшил	372721.1	406,124.2	33,403.1	
Түүх соёлын дурсгалт зүйл	25710.7	25,710.7	-	
Зам гүүрний байгууламж	836,286.9	836,286.9	-	
Номын фонд	104849.3	113,981.1	9,131.8	
Бусад үндсэн хөрөнгө	6850.0	6,850.0	-	
Программ хангамж	4425.0	4,485.0	60.0	
Бусад биет бус хөрөнгө	179670.2	179,670.2	-	
Дүн	9,279,705.20	11,074,275.8	1,794,570.6	

Эх сурвалж: Манхан сумын ТТЗ-ын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант онд үндсэн хөрөнгө төсвийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн 11399.7 мянган төгрөг, балансаас балансад шилжүүлэн авсан 36254.2 мянган төгрөг, үнэ төлбөргүй хандиваар авсан 1747666.6 мянган төгрөгөөр нэмэгдэж акталсан 750.0 мянган төгрөгөөр хөрөнгө хасагдсан байна.

3.5.5 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн эхний үлдэгдэл 10837.9 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 1452.8 мянган төгрөг болж 1452.8 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 5: Өр төлбөрийн үлдэгдэл

мянган төгрөг

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өссөн+ Буурсан -	Дүнд эзлэх хувь
Богино хугацаат өр төлбөр дүн				
Ажилчидтай холбогдсон өглөг	1191.5	682.8	-508.7	-42.7
Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	50	0	-50	-100.0
Байгууллагад төлөх өглөг	8751.9	7.9	-8744	-99.9
Хувь хүмүүст төлөх өглөг	844.5	833.9	-10.6	-1.3
Нийт дүн	10837.9	1524.6	-9313.3	-85.9

Эх сурвалж: Манхан сумын ТТЗ-ын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Богино хугацаат өр төлбөрийн үлдэгдэлд 1452.8 мянган төгрөгийн өр байгаа нь дараа тайлангийн хугацаанд бүрэн барагдах боломжтой өглөгүүд байна.

3.5.6 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эхний үлдэгдэл 7678322.5 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 9118142.3 мянган төгрөг болж 1439819.8 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 6: Засгийн газрын хувь оролцоо

мянган төгрөг

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт+/, бууралт -/	Дүнд эзлэх хувь
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	3,452,520.9	3,452,520.9	0	0
Хуримтлагдсан үр дүн	2,029,709.6	3,469,529.4	1439819.8	70.9
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	2,196,092.0	2,196,092.0	0	0
Дүн	7,678,322.5	9,118,142.3	1439819.8	18.8

Эх сурвалж: Манхан сумын ТТЗ-ын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Хуримтлагдсан үр дүн 3469529.4 мянган төгрөг болж 1439819.8 төгрөгөөр өссөн нь тайлант оны үр дүн данснаас шалтгаалжээ.

3.5.10 Орлогын данс

Нийт үр дүнгийн тайлангийн орлого бичих

Санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар нийт орлого 4985827.0 мянган төгрөг болж өмнөх оноос 1259270.4 мянган төгрөгөөр буюу 33.8 хувиар өссөн байна.

Нэмэгдсэн 125270.4 мянган төгрөгийн орлогоос материаллаг өөрчлөлт орсон татварын орлого 17745.1 мянган төгрөг буюу 28.3 хувиар, торгуулийн орлого 27466.2 мянган төгрөг буюу 100.4 хувиар, үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого 1557844.8 мянган төгрөг буюу 670.5 хувиар, бусад орлого 9818.8 мянган төгрөг буюу 5418.7 хувиар, тусгай зориулалтын шилжүүлгийн орлого 304931.1 мянган төгрөг уюу 19 хувиар, нэмэлт санхүүжилтийн орлого 97028.7 мянган төгрөг буюу 66.9 хувиар, нийгмийн даатгалын сангаас санхүүжих орлого 1967.3 мянган төгрөг буюу 4.8 хувиар нэмэгдэж орон нутгийн төсвөөс санхүүжигдэх орлого 70712.7 мянган төгрөгөөр буюу 41.8 хувиар, үндсэн үйл ажиллагааны орлого 1245.0 мянган төгрөг буюу 15.4 хувиар, туслах үйл ажиллагааны орлого 1159.4 мянган төгрөг буюу 19.6 хувиар тус тус буурсан байна.

Аудитын илрүүлэлт:

- СХС-гийн орлогыг 1195.0 мянган төгрөгөөр илүү илэрхийлсэн.

-Орон нутгийн татварын орлогын биелэлтэд санхүүгийн албаны дарга хяналт тавиагүй хэдэн төгрөгийн орлого орохоос хэдэн төгрөгийн орлогыг төсөвт дутуу төвлөрүүлсэн талаарх мэдээллийг аудитад гаргаж өгөөгүй.

3.5.11 Зардлын данс

Санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар нийт зардал 3546121.4 мянган төгрөг болж өмнөх оноос 344765.9 мянган төгрөг буюу 8.9 хувиар буурсан байна.

Буурсан 344765.9 мянган төгрөгийн зардлаас материаллаг өөрчлөлт гарсан дараах зардлууд байна. Үүнд: Цалин хөлс, ажил олгогчоос төлөх нийгмийн даатгалын шимтгэлийн зардал 316752.8 мянган төгрөгөөр буюу 17.5 хувиар, байр ашиглахтай холбоотой тогтмол зардал 29227.9 мянган төгрөгөөр буюу 9 хувиар, бараа үйлчилгээний бусад зардал 47388.1 мянган төгрөг буюу 8.9 хувиар нэмэгдэж хангамж, бараа материалын зардал 56609.9 мянган төгрөг буюу 27.6 хувиар нормативд зардал 39561.8 мянган төгрөг буюу 29.2 хувиар, эд хогшил, урсгал засварын зардал 2187.6 мянган төгрөг буюу 32.4 хувиар, томилолтын зардал 5683.8 мянган төгрөг буюу 54.3 хувиар, бусдаар гүйцэтгүүлсэн нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр 11642.7 мянган төгрөгөөр буюу 25.9 хувиар, урсгал шилжүүлэг 622448.9 мянган төгрөгөөр буюу 75.5 хувиар буурсан байна. Зардал буурах болсон шалтгаан нь Ковид-19 цар тахалтай холбоотойгоор сургууль, цэцэрлэг, соёлын төвийн үйл ажиллагааг хязгаарласантай холбоотой байна.

Зардлын данстай холбоотой 100662.3 мянган төгрөгийн зөрчил илэрлээ.

Аудитын илрүүлэлт:

- Сангийн сайдын 2018 оны 228 тоот тушаалын 3.11.3-д “ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээ нь хуульд заасны дагуу зураг төсөв, техник, эдийн засгийн үндэслэлтэй, байгаль орчны төлөв байдлын үнэлгээ хийгдсэн, бусад холбогдох зөвшөөрөлтэй байх” гэсэн заалтыг зөрчин ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн ажлууд нь батлагдсан зураг төсөв, техник эдийн засгийн үндэслэлгүй байхад ИТХ-аар оруулан батлуулсан. 3.1.4-д “ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээний жагсаалтад сум, дүүргийн төвөөс алслагдсан баг, хорооны иргэдийн хамгийн олон саналыг авч эрэмбэлэгдсэн хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээг заавал багтаах” гэсэн заалтыг зөрчин иргэдийн санал аваагүй арга хэмжээг ИТХ-аар оруулан батлуулж 84483.1 мянган төгрөгийг санхүүжүүлжээ. .
- ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн “Ахмадаа ачилъя” хөтөлбөрийн хүрээнд ахмад настнуудад 1000.0 мянган төгрөгийн түлшний хөнгөлөлт олгосон.
- Баянгол багийн кемп засварын ажлыг иргэн Я.Бямбабаяраар хийлгэхээр 2020 оны 5 сарын 27-ны өдөр 3500.0 мянган төгрөгийг шилжүүлсэн боловч одоог хүртэл хүлээн аваагүй, тухайн иргэн нь ямар ч ажил хийгээгүй байна.
- “ИТХ-ын үйл ажиллагаанд” хөтөлбөрт иргэдийн санал аваагүй 5640.2 мянган төгрөгийг батлуулан гүйцэтгэлээр 5640.2 мянган төгрөгийг санхүүжүүлсэн.
- “Нийтийн биеийн тамир” хөтөлбөрт иргэдийн санал аваагүй 7000.0 мянган төгрөгийг батлуулан 1244.0 мянган төгрөгийн гүйцэтгэлийг холбогдох хууль, журмыг зөрчин санхүүжүүлжээ.
- Иргэдийн санал аваагүй “Ковш засвар” гэсэн арга хэмжээг батлуулан ЗДТГ-ын хөрөнгөд бүртгэлтэй тээврийн хэрэгсэлд 3000.0 сая төгрөг батлуулан зарцуулжээ
- СХС-гийн зардлыг 1795.0 мянган төгрөгөөр илүү тайлагнасан.

3.6 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Орон нутгийн төсвийн орлого бүрдүүлэлт

Манхан сумын ИТХ-ын 2020 оны орон нутгийн төсөв батлах тухай 2020 оны 9 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 13/02 дугаар тогтоолд Манхан сумын Төвлөрүүлэн захирагчийн тайлант онд 197702.6 мянган төгрөгийн орлого орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэхээр батлагдсанаас гүйцэтгэлээр 215796.8 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж, төлөвлөгөөг 109.1 хувиар биелүүлсэн байна.

Хүснэгт дугаар 7. Сумын орлогын төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөг/

Орлогын ангилал	2020 оны		Зөрүү
	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	
	197,702.6	215,796.8	18,094.2
Нийт орлого ба тусламжийн дүн	197,702.6	215,796.8	18,094.2
Татварын орлого	43,467.4	80,390.8	36,923.4
Орлогын албан татвар	13,575.0	50,630.4	37,055.4
Хувь хүний орлогын албан татвар	13,575.0	50,630.4	37,055.4
Үйл ажиллагааны орлого	1,500.0	19,531.9	18,031.9
Шууд бус орлого	12,075.0	31,098.5	19,023.5
Хөрөнгийн албан татвар	23,678.4	24,329.4	651.0
Бууны албан татвар	2,798.4	3,000.0	201.6
Иргэдийн мөнгөн хадгаламжийн хүүгийн орлого	20,880.0	21,329.4	449.4
Бусад татвар, төлбөр, хураамж	6,214.0	5,431.0	(783.0)
Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	4,086.0	3,080.3	(1,005.7)
Улсын тэмдэгтийн хураамж	2,450.0	1,305.3	(1,144.7)
Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	500.0	500.0	-
Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	1,136.0	1,275.0	139.0
Газрын төлбөр	-	687.7	687.7
Газрын төлбөр	-	687.7	687.7
Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	2,128.0	1,663.0	(465.0)
Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	-	-	-
Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	428.0	433.0	5.0
Байгалийн ургамлын нөөц ашигласны төлбөр	1,700.0	1,230.0	(470.0)
Татварын бус орлого	154,235.2	135,406.0	(18,829.2)
Нийтлэг татварын бус орлого	154,235.2	135,406.0	(18,829.2)
Торгуулийн орлого	38,625.0	54,804.5	16,179.5
Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	105,610.2	70,601.5	(35,008.7)
Бусад орлого	10,000.0	10,000.0	-

Эх сурвалж: Манхан сумын ТТЗ-ын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Нийт орлого 18094.2 мянган төгрөг буюу 18094.2 мянган төгрөгөөр давуулжээ. Орлого давсан шалтгаан нь хувь хүний орлогын албан татвар 37055.4, хөрөнгийн албан татварын орлого 651.0 мянган төгрөгөөр давуулан биелүүлж бусад татвар, төлбөр хураамж 783.0, байгалийн нөөц ашигласны төлбөр 465.0, татварын бус орлого 18829.2 мянган төгрөгөөр тасалжээ. Татварын бус орлого тасрах үндсэн шалтгаан нь СХС-гийн орлогыг 38384.4 мянган төгрөгөөр тасалснаас шалтгаалжээ.

Төсвийн төлөвлөлт

Тус төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 3153486.5 сая төгрөгөөр, нийт зарлагыг 3153486.5 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслийг сая 3153486.5 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хэрэгжүүлэх 9 хөтөлбөрт зориулан 3153486.5 мянган төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 2923899.3 мянган төгрөгийг урсгал зардалд, 132756.8 мянган төгрөгийг хөрөнгийн зардалд, эргэж төлөгдөх зээлийн зардалд 96830.0 мянган төгрөгийг зарцуулахаар батлагджээ.

Нийт зардлын 1905522.8 мянган төгрөгийг тусгай зориулалтын санхүүжилтээс, 1099712.2 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, 42641.3 мянган төгрөгийг Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас, 105335.4 мянган төгрөгийг үндсэн болох туслах үйл ажиллагааны орлого, 274.8 мянган төгрөгийг урьд оны үлдэгдлээс санхүүжүүлэхээр төлөвлөж, санхүүжилтийг бүрэн олгосон байна.

Хүснэгт дугаар 8. Санхүүжилтийн төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөг/

Д/д	Байгууллагын нэр	Нийт төлөвлөгөө			Гүйцэтгэл			Зөрүү	Тайлбар
		Санхүүжилт	Өөрийн орлого	нийт	Санхүүжилт	өөрийн орлого	Нийт		
1	ЗДТГ	448,661.9	605.0	449,266.9	427,581.9	605.0	428,186.9	(21,080.0)	
2	ИТХ	58,336.1	-	58,336.1	58,146.1	-	58,146.1	190.0	
3	Сум хөгжүүлэх сан		96,830.4	96,830.4		58,446.0	58,446.0	(38,384.4)	СХС-гийн эргэн төлөлтийг дутуу төлүүлсэнтэй холбоотой
4	ОНХС	107,940.2	-	107,940.2	107,940.2	-	107,940.2	-	
	ОНБ-дын дүн	614,938.2	97,435.4	712,373.6	593,668.2	59,051.0	652,719.2	(59,274.4)	
5	ЕБСургууль	1,352,932.2	400.0	1,353,332.2	1,275,007.2	-	1,352,932.2	400.0	өөрийн орлого биелээгүй
6	Хүүхдийн цэцэрлэг	373,994.1	-	373,994.1	319,564.0	-	373,994.1	-	
7	Эрүүл мэндийн төв	445,993.5	-	445,993.5	445,993.5		445,993.5	-	
8	Соёлын төв	128,979.3	2,500.0	131,479.3	128,979.3	1,255.0	130,234.3	1,245.0	өөрийн орлого биелээгүй
9	Спорт цогцолбор	131,039.0	5,000.0	136,039.0	131,039.0	5,000.0	136,039.0		
	ТЗШ дүн	2,432,938.1	7,900.0	2,440,838.1	2,169,544.0	1,255.0	2,303,154.1	1,645.0	
	Нийт дүн	3,047,876.3	105,335.4	3,153,211.7	2,763,212.2	60,306.0	2,955,873.3	(57,629.4)	

Эх үүсвэр: Манхан сумын ТТЗ-ын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Үндсэн үйл ажиллагааны орлого 60306.0 мянган төгрөг бүрдүүлж, батлагдсан төсвөөс 37984.4 сая төгрөгөөр тасарсан нь СХС-гийн зээлийн эргэн төлөлтөөс оруулах орлого, сургууль өөрийн орлогын төлөвлөгөөг биелээгүйтэй холбоотой байна.

Хөрөнгө оруулалтын 29 төсөл, арга хэмжээнд 132756.8 мянган төгрөгийн санхүүжилт батлагдсанаас гүйцэтгэлээр 107713.3 мянган төгрөгийн санхүүжилтийг олгож үлдэгдэл 25039.5 мянган төгрөг нь ОНХС-гийн дансанд үлдэгдэлтэй байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 2957335.7 мянган төгрөг нь 97,7 хувьтай байгаа нь сум хөгжүүлэх сангийн зээлийн эргэн төлөлтийн төлөвлөгөө, сургуулийн өөрийн орлого тасарсантай холбоотой байна.

Урсгал санхүүжилтээс дутуу зарцуулсан 126111.8 мянган төгрөгийг улс, орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

Нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Засгийн газрын нөөц сан /Засаг даргын нөөц хөрөнгө/- 67209.3, дээд шатны төсвийн захирагчаас 23957.9 үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 6184.1 мянган төгрөг нийт 97351.3 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ.

Хүснэгт №.9. Нэмэлт данс			/мянган	
			төгрөг/	
	Бусад орлого	Нийт		
1	ЗДТГ	72097,5	72097,5	ОНХС хөрөнгө оруулалт, хүн амын тооллогын зардал
3	ЕБСургууль	1076,0	1076,0	төсөвт байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны орлого, дээд шатны төсвийн захирагчийн төсвөөс
5	ЭМТ	18811,6	18811,6	ЭМГ -аас эм бэлдмэлийн үнэ, сорьц тээврийн ажлын хөлс
Нийт дүн		97351,3	97351,3	

Үүнээс үндсэн цалинд 10355.0 мянга, хангамж бараа материалын зардалд 603.9 мянга, норматив зардалд 2852.8 мянга, урсгал засварт 5000.0 мянга, Бусдаар гүйцэтгүүлэх ажил үйлчилгээнд 3424.0 мянга, Бараа үйлчилгээний бусад зардал 70149.5 мянга, урсгал шилжүүлэгт 4966.2 мянга нийт 97351.3 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна.

3.7 Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны цахим хуудсанд тайлант хугацаанд мэдээлбэл зохих 149 мэдээллээс 131 мэдээллийг хугацаанд нь, 16 мэдээллийг хугацаа хоцроож, 2 мэдээллийг байршуулаагүй байна.

3.8. ӨМНӨХ ЗӨВЛӨМЖИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАЛААРХ ТАЙЛБАР, ТОДРУУЛГА

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид 13152.6 мянган төгрөгийн 1 төлбөрийн акт, 4910.4 мянган төгрөгийн 2 албан шаардлага, 26266.1 мянган төгрөгийн 16 алдаа зөрчилд зөвлөмж хүргүүлсэн ба хэрэгжилт 66% хэрэгжсэн байна.

Хүснэгт 10 Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн төлбөрийн акт, албан шаардлагын хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Биелэгдээгүй		Хэрэгжилтийн хувь
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	
Төлбөрийн акт	1	13152.6	0	3147.1	1	10005.5	30%
Албан шаардлага	2	4910.4	2	4910.4	0	0	100%
Зөвлөмж	13	26266.1	10	26266.1	3	0	50%
Нийт	16	44329.1	11	19623.6	5	24705.5	66%

Өмнөх санхүүгийн тайлангаар өгөгдсөн ТТЗ-ийн санхүүгийн тайлангаар өгөгдсөн 13152.6 мянган төгрөгийн төлбөрийн актаас 3147.1 мянган төгрөгийн төлбөрийн актыг биелүүлэн үлдэгдэл 10005.5 мянган төгрөгийн актыг биелүүлээгүй байна. Мөн ТТЗ-д өгөгдсөн 4 зөвлөмжөөс жолоочийн тооцоо бодож замын хуудсыг бичүүлэн ажиллах 1 зөвлөмж хэрэгжиж бусад 3 зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажиллаагүй байна.

3.9 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 7 төсвийн байгууллага, 2 тусгай сан, нийт 9 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс 6 байгууллагыг аудитад хамруулан дүгнэлт гаргаж, 3 тайланг түүвэрт хамруулсан байна.

Хүснэгт №11. Аудитад хамрагдсан хэлбэр, аудитын дүгнэлт

Байгууллагын ангилал, нэр	Дүгнэлт				
	Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Татгалзсан	Тайлбар
Төсвийн шууд захирагч	ЗДТГ	1			
	ИТХ				түүвэрт хамрагдсан
	Сургууль	1			
	Цэцэрлэг		1		
	ЭМТ	1			
	Соёлын төв	1			
	спорт цогцолбор	1			
ОНТС	СХС				түүвэрт хамрагдсан
	ОНХС				түүвэрт хамрагдсан
ТТЗ	Сумын нэгтгэл				
Дүн	5	1			

Аудитад хамрагдсан харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд “Зөрчилгүй”-5, “Хязгаарлалттай” 1 нийт 6 дүгнэлт гаргасан байна.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангаар илэрсэн алдаа, зөрчил:

Аудитаар нийт 112462.7 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, 3590.0 мянган төгрөгийн алдааг залруулж, 3500.0 мянган төгрөгийн 1 алдаа зөрчилд төлбөрийн акт, 20889.7 мянган төгрөгийн 2 алдаа зөрчилд зөрчлийг арилгах албан шаардлага, 84483.1 мянган төгрөгийн алдаа зөрчлийг давтан гаргахгүй байх 3 зөвлөмж өглөө.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн залруулга

Төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг нэгтгэхдээ харьяа байгууллагуудын аудит хийсэн санхүүгийн тайлангаас зөрүүтэй нэгтгэсэн байна. Үүнд:

- Санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайланд 600.0 мянган төгрөгөөр хашааны авлагыг дутуу нэгтгэсэн
- Нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайланд санхүүжилтийн орлого 1195.0 мянган төгрөгөөр илүү, 1795.0 мянган төгрөгөөр зардлыг дутуу нэгтгэсэн;

Төвлөрүүлэн захирагчид хүргүүлсэн акт, албан шаардлага

ОНХС-гийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн Баянгол багын кемпийн худаг засварын ажилд 3500.0 мянган төгрөгийг олгоод ажлаа хийгээгүй байхад авлагаар бүртгээгүй байгаа нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4.2-т “бүх хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт, авлагыг нягтлан бодох бүртгэлд заавал бүртгэнэ” гэсэн заалтыг зөрчсөн, “Оршин

байх”, “Тохиолдсон байх”, “Иж бүрэн байх”, “Эрх ба үүрэг”, “Үнэн зөв байдал” батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх төлбөрийн акт бичих

Орон нутгийн хөгжлийн сангийн холбогдох журмыг зөрчин ИТХ-ийн төлөөлөгчдийг дэмжих үйл ажиллагаанд нь 5640.2 мянган төгрөг, Ахмадаа ачилъя хөтөлбөрийн хүрээнд ахмад настнуудад түлшний хөнгөлөлт олгосонтой холбоотой 1000.0 мянган төгрөг, нийтийн биеийн тамир хөтөлбөрийн хүрээнд 1244.0 мянган төгрөг, ЗДТГ-ын ковш засварт 3000.0 мянган төгрөгийг зориулалт бусаар зарцуулсантай холбоотойгоор Төсвийн тухай хуулийн 60 дугаар зүйлийн 60.3.6-д “орон нутгийн иргэдийн саналыг аваагүй, орон нутгийн төсвийн төлөвлөгөөнд тусгаж батлаагүй зардал, арга хэмжээг санхүүжүүлэхгүй байх” гэсэн заалтыг зөрчсөн нь “Эрх ба үүрэг”, “Үнэн зөв байдал” батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Албан шаардлага өгөх

Өмнөх Санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгөгдсөн 10005.5 мянган төгрөгийн 1 төлбөрийн акт, 3 зөвлөмжийг биелүүлээгүй байгаа нь Төрийн аудитын тухай хуулийн 42 дугаар зүйлийн 42.1-т “Энэ хуулийн 16 дугаар зүйлд заасан этгээд, хүчин төгөлдөр болсон албан шаардлага, төлбөрийн актыг хугацаанд нь биелүүлээгүй, аудитын үйл ажиллагаанд саад учруулсан, санхүүгийн тайлангийн аудитаар сөрөг дүгнэлт авсан, хуулиар хориглосон үйл ажиллагаа явуулсан, албан үүргээ биелүүлээгүй, албан тушаалын бүрэн эрхээ хэтрүүлсэн нь аудитаар илэрсэн бол тухайн албан хаагчид сахилгын шийтгэл ногдуулах үндэслэл болно” гэсэн заалттай нийцэхгүй байгаа нь “Иж бүрэн байх”, “Эрх ба үүрэг”, “Үнэн зөв байдал” батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Сахилгын хариуцлага тооцуулах албан шаардлага өгөх

Төвлөрүүлсэн захирагчид 84483.1 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчилд өгсөн 3 зөвлөмжийг менежментийн захидалд дурдсан болно.

Харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн алдаа, зөрчил

Манхан сумын ТТЗ-ын нэгтгэлд хамрагдсан төсвийн шууд захирагчдын 2020 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар нийт 40087.1 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрч, 8411.6 мянган төгрөгийн алдааг залруулсан байна.

Залруулагдаагүй 31675.5 мянган төгрөгийн алдаа зөрчлөөс 3190.6 мянган төгрөгийн 1 алдаа зөрчилд төлбөрийн акт, 1658.2 мянган төгрөгийн 1 алдаа зөрчилд албан шаардлага, 26826.7 мянган төгрөгийн 11 алдаа зөрчилд зөвлөмж өгөгдсөн байна. Нийт алдаа зөрчил, шийдвэрлэлтийг хүснэгтээр харуулбал:

Хүснэгт № 12. ТШЗ-ын нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар илэрсэн нийт алдаа зөрчил, шийдвэрлэлт /мянган.төгрөг/

№	Байгууллагын ангилал, нэр	нийт илэрсэн алдаа		Үүнээс залруулсан		Залруулаагүй	
		тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн
1	ЗДТГ	3	16,311.1	1.0	8,411.6	2	7,899.5
2	ИТХ	-	-				
3	Төсвийн шууд захирагч Сургууль	2	3,502.6			2	3,502.6
4	Цэцэрлэг	3	4,562.4			3	4,562.4
5	ЭМТ	2				2	
6	Соёлын төв	2	15,711.0	-	-	2.0	15,711.0

7	Спорт цогцолбор	2					2
8	ОНТС	СХС	-	-			
9		ОНХС	-	-			
	ТТЗ	Сумын нэгтгэл	-	-			
	Дүн		14	40,087.1	1.0	8,411.6	13
							31,675.5

№	Байгууллагын ангилал, нэр	Залруулаагүй алдаа, зөрчил		Үүнээс: Залруулаагүй алдаа, зөрчлийн шийдвэрлэлт						
				Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		
				тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо
1	ЗДТГ	2	7,899.5	-	-	-	-	2	7,899.5	
2	ИТХ	0	-	-	-	-	-	-	-	
3	Сургууль	2	3,502.6	1	3,190.6			1	312.0	
4	Төсвийн шууд захирагч	Цэцэрлэг	3	4,562.4	-	-	1	1,658.2	2	2,904.2
5		ЭМТ	2	-					2	
6		Соёлын төв	2	15,711.0	-	-	-	-	2	15,711.0
7		Спорт цогцолбор	2						2	
7	ОНТС	СХС	0	-	-	-	-	-	-	
8		ОНХС	0	-	-	-	-	-	-	
	Дүн		13	31,675.50	1	3190.6	1	1658.2	11	26,826.7

3.10 Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал

Дараагийн аудитаар Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр хийгдсэн ажлуудын гүйцэтгэл, чанартай холбоотой асуудлыг цаг хугацааны хувьд газар дээр нь очиж үзэж амжаагүй болно.

4. МЕНЕЖМЕНТИЙН ЗАХИДАЛ

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

1. ОНХС-гийн зарцуулалттай холбоотой асуудал

- 1.1. Илрүүлэлт: Сумын ОНХС-гийн хөрөнгийг зарцуулахдаа иргэдийн санал аваагүй төсөл, хөтөлбөр, арга хэмжээг батлуулсан, техник эдийн засгийн үндэслэлгүй, зураг төсөвгүй нийт ажлыг ИТХ-аар батлуулж санхүүжүүлжээ.
- 1.2. Эрсдэл: Сангийн хөрөнгийн үр өгөөж буурах, сангийн хөрөнгө зориулалт бусаар зарцуулагдах
- 1.3. Өгсөн зөвлөмж: Сангийн сайдын 2018 оны 228 тоот тушаалын 3.11.3-д “ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээ нь хуульд заасны дагуу зураг төсөв, техник, эдийн засгийн үндэслэлтэй, байгаль орчны төлөв байдлын үнэлгээ хийгдсэн, бусад холбогдох зөвшөөрөлтэй байх”, 3.1.4-д “ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээний жагсаалтад сум, дүүргийн төвөөс алслагдсан баг, хорооны иргэдийн хамгийн олон саналыг авч эрэмбэлэгдсэн хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр,

төсөл, арга хэмжээг заавал багтаах” гэсэн заалтуудыг зөрчин иргэдийн санал аваагүй, ОНХС-гийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн ажлууд нь батлагдсан зураг төсөө, техник эдийн засгийн үндэслэлгүй байхад арга хэмжээг ИТХ-аар оруулан батлуулж зарцуулдаг байдлыг таслан зогсоох

1.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: Хүлээн зөвшөөрсөн

2.1 . Орлогын бүртгэлтэй холбоотой асуудал

2.1.1. Илрүүлэлт: Тайлант онд тус байгууллага нь татварын болон татварын бус орлогыг дансанд орсон мөнгөн дүнгээр нь тайлагнаж санхүүгийн албаны дарга нь өөрийн албан тушаалын тодорхойлолтод заасан зорилтыг хэрэгжүүлээгүй байна.

2.1.2. Эрсдэл: Орлогын төлөвлөгөө тасрах, татварын орлого төлөгдөхгүй байх, татвараас зайлсхийх

2.1.3 Өгсөн зөвлөмж: Төрийн албаны зөвлөлийн 2019 оны 42 тоот тогтоолын 2-р хавсралтын 1 дүгээр зорилтын 6-д “Орлогын тогтвортой бааз суурьтай болох судалгаа, мэдээллийн сан бий болгох”, 2-р зорилтын 8-д “Орон нутгийн төсвийн орлогыг холбогдох байгууллага, албан тушаалтантай тооцоо нийлж...”, 3-р зорилтын хүрээнд “сумын төсвийн орлого бүрдүүлэхтэй холбоотойгоор татварын байцаагчийг шуурхай удирдлагаар хангах” гэсэн заалтуудыг хэрэгжүүлэн ажиллаж сумын хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа ААН, иргэдтэй тооцоо нийл орлогыг бүрэн оруулахад анхаарч ажиллах.

2.1.4 Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: Үйлчлүүлэгч байгууллага хүлээн зөвшөөрсөн

3.1 . Анхан шатны баримт бүрдүүлэлттэй холбоотой асуудал

3.1.1. Илрүүлэлт: Сумын хэмжээнд худалдан авсан бараа бүтээгдэхүүн худалдан авахад гарсан зардлуудыг баримтжуулахдаа И баримтаар баталгаажуулаагүй байгаа нь борлуулагч талыг татвараас зайлсхийх боломжийг бий болгож байна.

3.1.2. Эрсдэл: Төсвийн зарцуулалтын хяналт сулрах, харилцагч байгууллага татвараас зайлсхийх

3.1.3 Өгсөн зөвлөмж: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13.7. “Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно”, Татварын ерөнхий хуулийн 28.5. “Татвар төлөгч борлуулалт хийх тухай бүрд хэрэглэгчийн системээс дахин давтагдашгүй дугаар бүхий төлбөрийн баримтыг хэвлэж өгөх, эсхүл цахимаар илгээх үүрэгтэй” гэсэн заалтуудыг мөрдөн ажиллаж, худалдан авалтын ажил гүйлгээ бүрийг И баримтаар баталгаажуулахад анхаарч байгууллагын удирдлага, нягтлан бодогч, Төрийн сангийн төлөөлөгч нарыг удирдлагаар ханган ажиллах

3.5.4 Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: Үйлчлүүлэгч байгууллага хүлээн зөвшөөрсөн

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2021 оны 6 дугаар сарын 01-ний дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Хавсралт

5.Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

Огноо:	Аудитын нэр:	Манхан сумын ТТЗ-ын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан	Аудитын код:
--------	--------------	--	--------------

2020

ХОА-2021/07/СТА-ТТЗ

Шалгагдсан
байгууллагын нэр:

Манхан сумын Засаг дарга

Мянган төгрөгөөр

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллага ас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
			Нэр	Албан тушаал	Овог нэр
1	ОНХС-гаас мөнгөн хөрөнгө аваад одоо болтол ажлаа хийгээгүй	3500.0	Төлбөрийн акт бичих	Засаг дарга, Санхүүгийн албаны дарга	Т.Лхагвасүрэн Б.Баярхишиг
2	ОНХС-гаас Төсвийн тухай хуулийг зөрчин ажил гүйлгээг санхүүжүүлсэн.	10884.2	Албан шаардлага		
3	ТТЗ-ийн өмнөх СТА-аар өгөгдсөн акт, зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажиллаагүй	10005.5	Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		
4	Залруулсан алдаа	3590.0	Залруулах		
5	ОНХС-гийн журмыг зөрчин ажил гүйлгээг санхүүжүүлсэн	84483.1	Зөвлөмж өгөх		
6	Санхүүгийн албаны дарга албан тушаалын тодорхойлолтод заасан чиг үүргээ хэрэгжүүлээгүй	0	Зөвлөмж өгөх		
7	Анхан шатны баримтгүй ажил гүйлгээг санхүүжүүлсэн	0	Зөвлөмж өгөх		
	Дүн	112462.8			

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР